24/07/2025

24 Ιουλίου: Άγιος Νεομάρτυς Θεόφιλος εκ Ζακύνθου

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 24 Ιουλίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγίου Νεομάρτυρος Θεοφίλου εκ Ζακύνθου και της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Χριστίνας.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Άγιος Νεομάρτυς Θεόφιλος εκ Ζακύνθου

Οι Νεομάρτυρες αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα κεφάλαια της ιστορίας της

Εκκλησίας μας. Ονομάζονται Νεομάρτυρες όσοι ομολόγησαν το Χριστό και την πίστη τους στην Ορθοδοξία και υπέστησαν μαρτύρια και θάνατο, από το 1453 μέχρι σήμερα. Ιδιαιτέρως στα μαύρα χρόνια της τουρκικής δουλείας, όπου οι υπόδουλοι Χριστιανοί είχαν να διαλέξουν ανάμεσα στον βίαιο εξισλαμισμό και το μαρτυρικό θάνατο. Χιλιάδες Ορθόδοξοι Χριστιανοί προστέθηκαν στα εκατομμύρια των Μαρτύρων των αρχαίων και μέσων χρόνων.

Ένας από αυτούς είναι και ο άγιος Νεομάρτυς Θεόφιλος. Γεννήθηκε στη Ζάκυνθο στα 1615 από φτωχιά οικογένεια. Δε γνωρίζουμε πολλά για την παιδική του ηλικία. Γνωρίζουμε όμως την τυραννία, τις ταπεινώσεις και τις πιέσεις για να απαρνηθούν οι Ορθόδοξοι Επτανήσιοι την πίστη τους και να ασπασθούν τον αιρετικό παπισμό. Πολλοί ειδικοί υποστηρίζουν πως η εκκλησιαστική κατάσταση στα υπόδουλα στους Ενετούς Επτάνησα ήταν χειρότερη από την υπόλοιπη Ελλάδα, όπου στοιχειωδώς γινόταν ανεκτή η ορθόδοξη πίστη από τους κατακτητές Οθωμανούς. Φαίνεται πως ο μικρός Θεόφιλος ανήκε σε οικογένεια συνειδητών Ορθοδόξων Ζακυνθινών, όπου γαλουχήθηκε με τα νάματα της αληθινής πίστης.

Έφηβος ακόμη αποφάσισε να ακολουθήσει το επάγγελμα του ναυτικού. Σε ένα από τα ταξίδια του βρέθηκε στη Χίο. Φαίνεται πως είχε καλή φήμη, όλοι τον αγαπούσαν διότι ήταν φιλεργατικός και συνεργάσιμος. Αλλά ο διάβολος, ο οποίος μισεί την αγάπη και την ομόνοια, έσπειρε στο καράβι διχόνοια. Για άγνωστη αιτία ο νεαρός Θεόφιλος μάλωσε άγρια με τον καπετάνιο, με αποτέλεσμα εγκαταλείψει το καράβι.

Το γεγονός φαίνεται ότι μαθεύτηκε στο λιμάνι και κάποιος τούρκος καπετάνιος ζήτησε από τον Θεόφιλο να εργαστεί στο δικό του καράβι. Προφανώς έμαθε για τον άριστο χαρακτήρα του και θεώρησε συμφέρον του να τον πάρει στη δούλεψή του. Όμως ο Θεόφιλος αρνήθηκε κατηγορηματικά να εργαστεί σε εργοδότη αλλόθρησκο και μάλιστα μουσουλμάνο. Έμαθε από μικρός για τη συμφορά που προξενούσαν οι κατακτητές αλλόθρησκοι τούρκοι στην Ορθόδοξη πατρίδα μας και γι’ αυτό δεν ήθελε κανένα αλισβερίσι μαζί τους.

Αυτή ήταν και η αρχή των περιπετειών του Θεόφιλου. Ο τούρκος καπετάνιος προσβλήθηκε από την άρνηση του νεαρού ναυτικού να αποδεχτεί την πρόσκλησή του. Και ζητούσε αφορμή να τον εκδικηθεί. Σκέφτηκε να τον συκοφαντήσει. Εδώ θα πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι οι τούρκοι μουσουλμάνοι τις περισσότερες φορές για να εκδικηθούν και να τιμωρήσουν τους υπόδουλους Ορθοδόξους Έλληνες κατασκεύαζαν συκοφαντικές δυσφημίσεις. Κυριότερη συκοφαντία ήταν αυτή της άρνησης της μουσουλμανικής θρησκείας. Κατηγορούσαν τους Χριστιανούς ότι είχαν ασπασθεί το Ισλάμ και κατόπιν το αρνούνταν. Σε αυτή την περίπτωση ο ισλαμικός νόμος προέβλεπε την ποινή του θανάτου, αν δεν

ομολογούσε ο Χριστιανός πίστη στο Ισλάμ.

Αυτό έγινε και με το Θεόφιλο. Φρόντισε ο τούρκος καπετάνιος και βρήκε ψευδομάρτυρες οι οποίοι κατάγγειλαν ότι ο Θεόφιλος φορούσε δήθεν τουρκικό φέσι, που σημαίνει ότι δήθεν είχε ασπασθεί το Ισλάμ. Έτσι τον κατάγγειλε στις αρχές και ο Θεόφιλος οδηγήθηκε για ανακρίσεις στον τούρκο κατή, δηλαδή τον δικαστή. Ο κατής αφού άκουσε τους ψευδομάρτυρες πείσθηκε για την ενοχή του Ρωμιού ναυτικού και τον συμβούλεψε, πως αν θέλει να γλυτώσει τη ζωή του να ασπασθεί το Ισλάμ. Πως ήταν ο μόνος τρόπος να σωθεί. Μάλιστα άρχισε ο κατής και οι συνεργάτες του να του τάζουν τιμές, αξιώματα, πλούτη και ζωή γεμάτη άνεση και απολαύσεις αν τούρκευε. Τότε εκείνος, χωρίς να σκεφτεί ούτε στιγμή τα ταξίματα των τούρκων, άρχισε να φωνάζει με όλη τη δύναμη της ψυχής του: «Εγώ δεν αρνούμαι το Χριστό μου. Ποτέ δε θα τον αρνηθώ. Αυτόν πιστεύω, Αυτόν ομολογώ για Θεό αληθινό»! Μετά άρχισαν οι φοβέρες, ότι θα υποστεί μαρτύρια και θα χάσει τα νιάτα του και τη ζωή του. Αλλά ο Θεόφιλος έμεινε αμετακίνητος στην πίστη του.

Οι τούρκοι πήραν την απόφαση να τον εξισλαμίσουν με το ζόρι και γι’ αυτό του έκαμαν περιτομή και επειδή ήταν όμορφος νέος αποφάσισαν να στον στείλουν πεσκέσι στο Σουλτάνο, ο οποίος, όπως είναι γνωστό, εκτός από χαρέμι γυναικών, διατηρούσε και χαρέμι νεαρών αγοριών! Ο Θεόφιλος προσευχόταν αδιάκοπα να τον βοηθήσει ο Θεός από αυτή την αισχρότητα και να ξεφύγει από τα χέρια τους. Κάποια νύχτα, ενώ οι δεσμοφύλακες πήγαν σε κάποιο τζαμί να προσευχηθούν, έκαμε το σταυρό του άρπαξε τα άρματά τους και έφυγε. Κρύφτηκε καλά να μην τον βρουν. Τρεις μέρες έμεινε κρυμμένος και πεινασμένος. Κατόπιν έτρεξε στον πρώην καπετάνιο του να βρει τροφή και καταφύγιο. Κάποια στιγμή βρήκε ευκαιρία και έφυγε για τη Σάμο, αλλά επειδή δε μπόρεσε να βρει εργασία και ξαναγύρισε στη Χίο, παρακαλώντας τον καπετάνιο να τον πάρει μαζί του. Όμως τον είδαν κάποιοι τούρκοι, οι οποίοι τον έπιασαν και τον οδήγησαν ξανά στον τούρκο δικαστή. Τώρα, μετά την περιτομή, δε μπορούσε να αρνηθεί ότι δεν είχε ασπασθεί το Ισλάμ. Ο ίδιος φώναζε: «Είμαι Χριστιανός και Χριστιανός θέλω να πεθάνω». Ο Κατής έβγαλε την απόφαση: θάνατος διά της πυράς!

Τον φόρτωσαν ένα δεμάτι ξύλα και τον διαπόμπευσαν μέσα στους δρόμους και τον οδήγησαν στον τόπο της εκτέλεσης. Για μια ακόμα φορά θέλησαν να τον μεταπείσουν, αλλά ο άγιος φώναζε: «Δεν αρνούμαι τον Χριστό μου, είμαι Χριστιανός, θέλω να πεθάνω ως Χριστιανός. Γιατί καθυστερείτε;». Τότε ξεφόρτωσαν από την πλάτη του τα ξύλα και άναψαν μεγάλη φωτιά. Ο άγιος προσευχήθηκε, έκανε το σημείο του σταυρού και είπε: «Σε Σένα Χριστέ μου παραδίνω την ψυχή μου» και όρμισε μόνος του στις τεράστιες φλόγες, οι οποίες

κατέφαγαν σε ελάχιστα λεπτά το νεανικό σώμα του μάρτυρα. Η ψυχή του φτερούγησε στα ουράνια να ενταχθεί στη θριαμβεύουσα Εκκλησία. Ήταν μόλις 18 χρονών, μαρτύρησε το έτος 1635.

Οι Χριστιανοί της Χίου πληρώνοντας αρκετά χρήματα πήραν όσα από τα ιερά λείψανα του Μάρτυρα σώθηκαν από τη θανατερή θράκα και τα κατέθεσαν στο ναό του Αγίου Γεωργίου της πόλεως. Η μνήμη του εορτάζεται στις 24 Ιουλίου.